

คณะเภสัชศาสตร์

สมุนไพรที่ใช้กับแม่และเด็ก

นางสาวจันทนา ปัญญาสาริตกิจ
นางสาวจำเริญ อินทร์ตัน

โครงการพิเศษปีการศึกษา 2538

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สมุนไพรรักษาไข้กับแม่และเด็ก

นางสาวจันทนา ปัญญาสาธิตกิจ
นางสาวจำเริญ อินทร์ตัน

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ปีการศึกษา 2538

**MEDICINAL PLANTS
USED FOR
MOTHERS AND CHILDREN**

**MISS. CHANTANA PANYASATHIDKID
MISS. CHAMREON INTARAT**

**A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF
THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
BACHELOR OF SCIENCE IN PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY , MAHIDOL UNIVERSITY**

1995

บทคัดย่อ

โครงการพิเศษนี้ ได้รวบรวมสมุนไพรชนิดต่าง ๆ ที่มีรายงานว่าใช้กับแม่และเด็กในหนังสือตำราสมุนไพร และตำรายาไทยต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน โดยได้จัดเรียงหมวดหมู่ของสมุนไพรตามประโยชน์ที่นำมาใช้ แยกเป็นสมุนไพรที่ใช้กับแม่และสมุนไพรที่ใช้กับเด็ก โดยในสมุนไพรแต่ละชนิดได้กล่าวถึง ส่วนที่ใช้ วิธีการใช้ สารสำคัญ ตลอดจนข้อควรระวังต่าง ๆ นอกจากนี้ ในตอนท้ายยังกล่าวถึง รายละเอียดของสมุนไพรแต่ละชนิดเรียงตามลำดับอักษรชื่อสามัญเกี่ยวกับชื่อพื้นเมือง ชื่ออังกฤษ ชื่อวิทยาศาสตร์ วงศ์ ลักษณะของพืช อีกทั้งมีภาพของสมุนไพรบางชนิดประกอบอีกด้วย

จากสมุนไพรที่ใช้กับแม่และเด็กที่รวบรวมได้ จำนวน 115 ชนิด สามารถแบ่งกลุ่มตามประโยชน์ที่ใช้ได้ 39 กลุ่ม โดยแยกเป็นสมุนไพรที่ใช้ประโยชน์กับแม่ 17 กลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสมุนไพรที่ใช้ขับน้ำนม และสมุนไพรที่ใช้ประโยชน์กับเด็ก 22 กลุ่ม ส่วนใหญ่จะใช้เป็นยาถ่ายพยาธิ และใช้รักษาโรคเลือดออกตามไรฟัน

ABSTRACT

This special project compiled medicinal plants which have been reported to be used for mothers and children. The information was taken from textbooks and other related materials and classified into 2 main groups according to their therapeutic uses. They were herbs which were used for mothers and for children. In each category, it was mentioned about part used, using method, active constituents and some precautions. At the end of the thesis, not only details about local names, English names, Scientific names, family name and botanical characteristics of each plant were reported, but also pictures of some plants were illustrated.

From these 115 mentioned medicinal plants, they could be divided according to their uses into 39 small groups. Seventeen groups were plants used for mothers which most of them were used as emmenagogue. Twenty two groups were plants for children, mostly used as anthelmintic and antiscurvy.